

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Čurdy a soudců JUDr. Jiřího Macka a JUDr. Romana Horáčka, Ph.D., ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa]
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Topinkou
se sídlem Praha 1, Spálená 97/29

proti

žalovanému: VITANA, a.s., IČO 14803691
se sídlem Byšice, Mělnická 133
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Ostrouchovem
se sídlem Praha 1, Voršilská 130/10

o ochranu autorských práv, k odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2016, č. j. 36 C 54/2012-264

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího usnesení se v záhlaví opravuje tak, že se v označení žalobce doplňuje údaj o právním zástupci žalobce takto: zastoupeného JUDr. Petrem Topinkou, advokátem se sídlem Praha 1, Spálená 97/29.

Rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího usnesení se ve výroku I. potvrzuje, ve výroku II. mění tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení k rukám advokáta Mgr. Petra Ostrouchova 30 492 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Žalobce je povinen zaplatit žalovanému k rukám advokáta Mgr. Petra Ostrouchova na náhradu nákladů odvolacího řízení 6 776 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem ve výroku I. zamítl žalobu o uložení povinnosti žalovanému zaplatit žalobci 420 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 6. 4. 2011 do zaplacení, ve výroku II. uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení 111 949,20 Kč k rukám advokáta Mgr. Petra Ostrouchova do tří dnů od právní moci rozsudku a ve výroku III. rozhodl, že o náhradě nákladů řízení vzniklých státu bude rozhodnuto samostatným usnesením.

2. Soud prvního stupně vyšel z tvrzení žalobce o tom, že žalobce je jako dědic spolunositelem autorských práv k textu písně, „Paráda“, který vytvořil jeho otec pan [jméno] [příjmení] a hudbu složil pan [jméno] [příjmení]. Píseň byla použita k reklamě žalovaného v dubnu a květnu 2010 se změněným textem, kdy zůstala pouze parafráze prvního verše písně, je to parádní“. Podle názoru žalobce použil žalovaný dílo, a to bez jeho souhlasu. Požaduje proto po žalovaném vydání bezdůvodného obohacení ve smyslu § 40 zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen, AZ“).

3. Žalovaný se bránil tím, že jediný verš z písně, je to paráda“ nesplňuje sám o sobě znaky autorského díla, žalovaný pro svou reklamu neužil ani verš původní, ale text odlišný, přičemž slovní spojení, je to parádní“ je běžně užíváno.

4. Soud prvního stupně připomněl, že o věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 14. 10. 2013, č. j. 36 C 54/2012-85, kterým žalobu zamítl, tento rozsudek byl k odvolání žalobce potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 2014, č. j. 1 Co 9/2014-99, když odvolací soud uvedl, že nelze souhlasit se závěrem soudu prvního stupně, že by části díla nepoživaly autorskoprávní ochrany, ale sousloví, je to parádní“ není a nemůže být přesto autorsky chráněno. Není totiž jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, neboť je to sousloví běžně užívané. Připustil, že použité slovní spojení evokuje, vzhledem k jeho použití na hudbu vytvořenou panem [jméno] [příjmení], původní text písně, ale to s ochranou autorskoprávní nijak nesouvisí a není zásahem do autorských práv. K dovolání žalobce Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 24. 6. 2015, č. j. 30 Cdo 360/2015-122 shora citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Uvedl, že pro rozhodnutí ve věci má určující význam, zda užitím zmíněného sousloví, je to parádní“ v jinak změněném textu připojeném k písni, „Paráda“ složené panem [jméno] [příjmení], kdy původní text k ní vytvořil otec žalobce pan [jméno] [příjmení], přičemž píseň byla použita k reklamě žalovaného v dubnu a květnu 2010, došlo k neoprávněnému zásahu do práv žalobce jako dědice autorských práv po tvůrci textu písně, „Paráda“. Dovolací soud poukázal na svůj rozsudek ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007, s tím, že odvolací soud z pohledu tam specifikovaných hledisek věc v podstatě neposuzoval, když v zásadě bez dalšího dovodil, že sousloví, je to parádní“ není a nemůže být autorsky chráněno, protože není jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, neboť je to sousloví běžně užívané. Vytkl odvolacímu soudu absenci právního posouzení s tím, že při úvaze, zda žalovaný zasáhl do práva autorského žalobce, zůstalo stranou pozornosti odvolacího soudu spolehlivé zjištění, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Podle dovolacího soudu je přitom třeba uvážit, že v daném případě předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí, a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Řešení této otázky si podle dovolacího soudu vyžaduje mimo jiné odborné posouzení, k němuž sám soud povolán není.

5. Soud prvního stupně v dalším řízení vyšel ze závěrů znaleckého posudku JUDr. Jiřího Matznera, Ph.D., LL.M., ze dne 31. 7. 2016 a zjištění učiněných při výslechu znalce a dovodil, že sousloví samotné, je to paráda“ nebo, je to parádní“ je běžně užívaným slovním spojením jako vyjádření pocitu a subjektivního hodnocení, nejde o tvůrčí spojení, které by naplňovalo znaky ve smyslu § 2 AZ. Podle soudu prvního stupně tak toto sousloví není a nemůže být autorsky chráněno, neboť není jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, jde o běžné slovní spojení, vyskytující se navíc v textech jiných písní. Soud uzavřel, že žalovaný do autorských práv žalobce nezasáhl a žalobu jako nedůvodnou zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil odkazem na § 142 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, o. s. ř.“) a jejich náhradu přiznal v řízení úspěšnému žalovanému. Doplňujícím usnesením ze dne 15. 5. 2017, č. j. 36 C 54/2012-284 rozhodl, že se České republice nepřiznává náhrada nákladů řízení.

6. Rozsudek napadl odvoláním žalobce a navrhl, aby ho odvolací soud změnil a žalobě vyhověl, nebo aby ho zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Podle názoru žalobce soud při svém rozhodování pominul nesporný fakt, že žalovaný nepožádal žalobce o souhlas s užitím díla. Má za to, že v případě hudby a textu písně, „Paráda“ jde o tzv. díla spojená, která patří mezi díla hromadná (kolektivní) a k nakládání s takovým dílem je třeba souhlasu obou autorů. Nelze podle žalobce vytrhávat z kontextu celé písně jen hudební část, nebo naopak jen text. Z důvodu absence souhlasu žalobce tak žalovaný neoprávněně užil i textovou část spojeného díla, a to zjevně bez ohledu na to, v jakém rozsahu byl text pozměněn. Píseň, „Paráda“ byla v reklamě žalovaného jasně identifikovatelná jak hudbou, tak i charakteristickým úvodem refrénu („ je to paráda“ či prakticky stejné, je to parádní“). Soud podle žalobce nepřipustně zúžil otázku neoprávněného zásahu do autorských práv na otázku, zda sousloví, je to parádní“ je či není autorsky chráněno, což ale není pro věc podstatné. Podle žalobce soud ani nerespektoval pokyn dovolacího soudu, neboť z odůvodnění rozsudku není zřejmé, zda se vůbec zabýval charakterem bezprostředního užití díla, případně jeho zpracováním ze strany žalovaného, když jen izolovaně posuzoval, zda sousloví, je to parádní“ je či není výsledkem tvůrčí činnosti. Zde žalobce zdůraznil, že porušení autorských práv tkví v tom, že jednak pozměněné sousloví je v reklamě žalovaného zpíváno na originální hudbu písně, „Paráda“, a to na tytéž taktiky, na něž je v písni, „Paráda“ běžně zpíváno sousloví, je to paráda“, jednak je užití sousloví, je to parádní“ s částí původního díla téměř totožné. Bez převzetí slova, „paráda“ v jakékoli jeho slovní podobě jako dominantního slova charakteristického pro celou píseň by neměla reklama žalovaného smysl. To podle žalobce potvrzuje i znalecký posudek, který konstatuje, že sousloví, je to paráda“ ještě stále evokuje předmětnou píseň. Žalobce poukázal na obdobné případy (spor pana [jméno] [příjmení] proti společnosti BAUHAUS, k.s. o reklamní slogan, „upeč třeba...zed“, spor JUDr. Ladislava Vostárka proti Straně zelených o slogan, „A co děti? Mají si kde hrát?“, spor pana [jméno] [příjmení] proti společnosti MODRÝ ANDEĚL s.r.o. o slogan, „Říkal si hurikán“, spor paní [jméno] [příjmení] ve věci užití názvu filmu, „S tebou mě baví svět“ v reklamě na oděvy) s tím, že i tyto případy se týkaly krátkých slovních spojení, nadto hůře identifikovatelných, neboť byla zneužita jen písemným ztvárněním. Odhlédnout nelze podle žalobce od toho, že v důsledku jednání žalovaného, který využil jen část textu, došlo ke snížení hodnoty díla. Úroveň reklamy je podle žalobce pokleslá, připomíná spíše pokus o parodii, jde v obecném smyslu ze strany žalovaného o nekalosoutěžní jednání, parazitování na pověsti a díle jiného autora. Ani z tohoto pohledu se podle žalobce soud věcí nezabýval. V doplnění odvolání žalobce na podporu svého názoru, že jde o dílo spojené, k jehož užití je třeba souhlasu autora hudební a textové části, předložil žádost společnosti Va adresovanou OSA – ochrannému svazu autorskému pro práva k dílům hudebním, z.s. o souhlas s užitím skladby, „Paráda“ pro reklamní účely a následnou další korespondenci mezi OSA a matkou žalobce, rovněž korespondenci mezi útvary OSA s tím, že k praxi OSA, která ve stejném případě žádosti společnost Va vedla k znemožnění užití díla v reklamě v důsledku nesouhlasu dědičky autorských práv, by měl soud při svém rozhodování přihlídnout.

7. Žalovaný se ve vyjádření k odvolání s napadeným rozsudkem ztotožnil a navrhl jeho potvrzení. Zdůraznil, že předmětem sporu je a podle povahy uplatněných nároků může být pouze užití slovního spojení,, je to parádní“ v reklamním textu žalovaného, tedy zjištění, zda jde o slovní spojení jednoznačně vytvořené zpracováním slovního spojení, je to paráda“ jakožto součásti textu pana [jméno] [příjmení] k písni,, Paráda“ a zda slovní spojení,, je to paráda“ vykazuje zákonné znaky autorského díla. Dokazováním bylo zjištěno, že toto slovní spojení není a nemůže být autorsky chráněno. Text reklamy žalovaného pak nevykazuje žádné jiné, ani minimální shodné znaky s původním textem písně, než právě verš,, je to parádní“, vykazující podobnost s původním veršem,, je to paráda“. Podle žalovaného předkládá žalobce nesprávný výklad,, spojených děl“, když dovozuje, že k užití hudby a textu písně je vždy třeba souhlasu autorů obou složek a vztahuje toto pravidlo absurdně na situaci, kdy je užitá jen jedna z těchto složek. Ve skutečnosti se v případě hudby a textu písně nejedná o spoluautorství, každou se složek je možné na základě licence autora konkrétní složky užit samostatně. Pouze pokud mají být takto spojená díla užitá společně jako celek, lze tak učinit jen se souhlasem autorů obou složek. Podle žalovaného žalobce uplatňuje v odvolání nové skutečnosti a důkazy, ač je mohl uplatnit již v řízení před soudem prvního stupně. Namítá-li porušení osobnostních práv autora či dokonce jednání nekalosoutěžní, pak je třeba připomenout, že žalobce uplatnil nárok z titulu porušení majetkových autorských práv a je logické, že se soud zabýval věcí pouze z tohoto pohledu. I doplnění odvolání obsahuje podle žalovaného nepřípustné novoty, navíc skutečnost, že někdo požádal o autorskoprávní licenci tam, kde tak učinit nemusel, podle žalobce není pro věc relevantní. Reklamní text společnosti Va je nadto podle žalovaného odlišný a nelze ho srovnávat s reklamním textem žalovaného.

8. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

9. Předně je třeba uvést, že podle odvolacího soudu měl soud prvního stupně k dispozici dostatek skutkových zjištění, která mu umožňovala rozhodnout o uplatněném nároku, z těchto zjištění i odvolací soud vycházel a pro stručnost na ně, jak jsou obsažena v odůvodnění napadeného rozsudku, odkazuje. Již zde lze uvést, že se odvolací soud ztotožnil i se závěrem soudu prvního stupně o tom, že žaloba není důvodná. Předmětem přezkumu odvolacího soudu bylo rozhodnutí soudu prvního stupně o nároku na vydání bezdůvodného obohacení, který žalobce uplatnil s odůvodněním, že je spolunositel autorských práv k textu písně,, Paráda“, který vytvořil jeho otec pan [jméno] [příjmení] a žalovaný měl do těchto jeho práv zasáhnout tím, že v reklamě použil hudbu písně,, Paráda“ a v textu reklamy sousloví parafrázi prvního verše originálního textu,, je to paráda“ ve znění,, je to parádní“. Soud prvního stupně uplatněný nárok správně posuzoval podle § 40 AZ, vymezení skutku v žalobě ani posouzení uplatněného nároku z jiného právního titulu (žalobcem v odvolání zmiňované nekalé soutěže) neumožňovalo. Stejně tak nejsou důvodné námítky žalobce, pokud jimi vytykal soudu prvního stupně, že neposuzoval, zda žalovaný neužil dílo pana [jméno] [příjmení] způsobem snižujícím hodnotu díla. Takové případné jednání žalovaného by zasahovalo do osobnostních práv autorských, nikoli do majetkových práv autorských, jejichž ochrana byla (jak plyne z obsahu spisu) důvodem žaloby. Zde je třeba souhlasit i s námitkou žalovaného, že takové tvrzení žalobce je v odvolacím řízení nepřípustnou novotou. Jako zcela nesprávný je třeba odmítnout žalobcem prezentovaný výklad o tom, že v případě hudby a textu písně jde o tzv.,, díla spojená“ a k nakládání s takovým dílem je třeba souhlasu autorů obou složek díla (hudby a textu). Je sice skutečností, že píseň,, Paráda“ vznikla za účinnosti předchozí úpravy autorských práv (zák. č. 35/1965 Sb.), která, na rozdíl od současné právní úpravy, znala pojem,, spojená díla“. Názor žalobce, že píseň jako spojení hudby a textu je vždy dílem spojeným, však odporuje i úpravě platné ke dni vzniku písně,, Paráda“, neboť podle § 5 odst. 1 zák. č. 35/1965 Sb. bylo předpokladem spojení děl (s důsledkem společného nakládání se spojenými díly) svolení jejich autorů. Protože žalobce nic o takovém svolení autorů textu (pana [jméno] [příjmení]) a hudby (pana [ulice]) netvrdil, ani jinak v řízení nevyšlo najevo, že by se v případě písně,, Paráda“ jednalo o dílo spojené, je třeba obě díla posuzovat jako samostatná. Nelze proto bez dalšího dovozovat, že

pokud žalovaný v reklamě užil hudbu z písně, „Paráda“, pak musel mít i souhlas autora textu písně, jak se snaží dovodit žalobce. Poněkud nepřipadně pak vyznívá námitka žalobce, že soud při svém rozhodování pominul nesporný fakt, že žalovaný nepožádal žalobce o souhlas s užitím díla. Jednak již z toho, že soud žalobu nezamítl s odůvodněním, že takový souhlas žalovaný měl, je evidentní, že z tohoto (nesporného) faktu soud vycházel, nadto (jak zdůraznil i dovolací soud ve shora citovaném svém zrušovacím rozhodnutí) pro rozhodnutí ve věci bylo podstatné vyřešení prejudiciální otázky, zda užití slovního spojení, „ je to parádní“ mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce, resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Zcela v souladu s pokynem dovolacího soudu tak soud prvního stupně řešil za použití znalce odbornou otázku, a sice zda sousloví, „ je to paráda“ splňuje znaky díla. Je třeba připomenout, že autorské právo se nevztahuje jen k dílu dokončenému, ale i na jeho jednotlivé části (srov. § 2 odst. 3 AZ). Jak ve smyslu předchozí právní úpravy, tak i podle nynější právní úpravy je předpokladem autorskopravní ochrany díla to, že se musí jednat o výsledek tvůrčí činnosti autora. Soud prvního stupně v návaznosti na závěry znaleckého posudku dovodil, že sousloví, „ je to paráda“ jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora není, jde (stejně jako jeho parafráze, „ je to parádní“) o běžné slovní spojení vyjadřující subjektivní pocit, které se navíc v textech jiných písní vyskytovalo již před vznikem písně, „Paráda“, resp. jejího textu. S tímto závěrem se i odvolací soud ztotožňuje. Pak ovšem nelze spatřovat ve vytýkaném jednání žalovaného neoprávněný zásah do autorských práv, jejichž spolunositelem je žalobce. Pokud tedy soud prvního stupně žalobu jako nedůvodnou zamítl, nelze mu vytknout pochybení.

10. S ohledem na shora uvedené proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího usnesení ve výroku I. jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil, když současně postupem podle § 164 o. s. ř. opravil zřejmou nesprávnost v záhlaví napadeného rozsudku, spočívající v opomenutí soudu uvést označení právního zástupce žalobce.

11. Pokud jde o související výrok o nákladech řízení II., pak soud prvního stupně sice správně o nákladech řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. a jejich plnou náhradu přiznal v řízení zcela úspěšnému žalovanému, pochybil však při určení výše náhrady nákladů řízení, pokud při určení odměny za právní služby postupoval podle § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že jde o věc vyplývající z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně duševního vlastnictví (bez návrhu na náhradu nemajetkové újmy), je třeba odměnu advokáta stanovit podle § 9 odst. 3, písm. d) advokátního tarifu. Odvolací soud proto výrok II. rozsudku soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 o. s. ř. (per analogiam) změnil a přiznal žalovanému právo na náhradu nákladů řízení za řízení před soudem prvního stupně včetně řízení odvolacího a dovolacího ve výši 30 492 Kč, sestávající z odměny advokáta za 9 úkonů právní služby po 2 500 Kč (převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě ze dne 11. 9. 2012, účast na jednání soudu dne 6. 5. 2013, 14. 10. 2013, vyjádření k odvolání ze dne 16. 1. 2014, účast na jednání odvolacího soudu dne 29. 7. 2014, vyjádření k dovolání ze dne 6. 1. 2015, vyjádření ze dne 22. 12. 2015, účast na jednání soudu dne 25. 11. 2016) a 9 režijních náhrad po 300 Kč, vše se zvýšením o 21% DPH.

12. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a v odvolacím řízení zcela úspěšnému žalovanému byla přiznána náhrada nákladů ve výši 6 776 Kč, sestávající z odměny za 2 úkony právní služby po 2 500 Kč a 2 režijních náhrad po 300 Kč, vše se zvýšením o 21% DPH. Platební místo náhrady nákladů řízení je určeno podle § 149 o. s. ř.

Poučení:

Dovolání proti tomuto rozhodnutí lze podat za podmínek § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a o. s. ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat jeho splnění v exekučním řízení.

Praha 24. září 2018

Mgr. Jiří Čurda
předsedkyně senátu